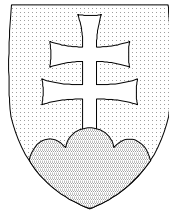

PROTIMONOPOLNÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

ROZHODNUTIE

Číslo: 2004/DZ/2/1/151

Bratislava, 30. júna 2004

Protimonopolný úrad Slovenskej republiky, odbor zneužívania dominantného postavenia, v konaní začatom dňa 18.02.2004 na podnet spoločnosti ANITRAM EXPOS, s.r.o., Farebná ul. 22, 821 05 Bratislava, IČO 31 402 089, vo veci zneužívania dominantného postavenia na relevantnom trhu, podnikateľom Železničná spoločnosť a.s., Klemensova 8, 813 61 Bratislava, IČO 35 828 226,

rozhodol

1) na základe § 22 ods. 1 písm. d) zákona č. 136/2001 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 347/1990 Zb. o organizácii ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov v spojení s § 8 zákona č. 136/2001 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 347/1990 Zb. o organizácii ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 465/2002 Z. z. tak, že konanie spoločnosti Železničná spoločnosť a.s., Klemensova 8, 813 61 Bratislava, IČO 35

818 226, na relevantnom trhu predaja (dodávky) bezpečnostných plastových plomb za účelom plombovania prepravovaných celovagónových železničných vozňov, spočívajúce vo vynucovaní používať bezpečnostné plastové plomby na vagónové zásielky, a to len také, ktoré predáva (dodáva) Železničná spoločnosť a. s, Klemensova 8, 813 61 Bratislava, IČO 35 828 226, podľa ustanovenia čl.13, bod 13.3 Prepravného poriadku Železničnej spoločnosti a.s., Nákladná preprava, **je zneužitím dominantného postavenia podľa § 8 ods. 2 písm. a) zákona č. 136/2001 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 347/1990 Zb. o organizácii ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov v znení zákona č.465/2002 Z. z.,**

2) na základe § 22 ods. 1 písm. b) zákona č. 136/2001 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 347/1990 Zb. o organizácii ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov tak, že ukladá spoločnosti Železničná spoločnosť a.s., Klemensova 8, 813 61 Bratislava, IČO 35 828 226, povinnosť **zdržať sa** konania vyššie uvedeného v bode 1) tohto rozhodnutia **a odstrániť protiprávny stav** do 30 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti tohto rozhodnutia,

3) na základe § 38 ods. 1 zákona č. 136/2001 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 347/1990 Zb. o organizácii ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov v znení zákona č.465/2002 Z. z. tak, že za porušenie ustanovenia § 8 ods. 6 zákona č. 136/2001 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 347/1990 Zb. o organizácii ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov v znení zákona č.465/2002 Z. z., ukladá spoločnosti Železničná spoločnosť a.s., Klemensova 8, 813 61 Bratislava, IČO 35 828 226, peňažnú pokutu vo výške

30 051 504, - Sk,

slovom tridsaťmiliónov päťdesiatjedentisíc päťstoštyri korún, ktorú je povinná uhradiť v lehote 15 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti tohto rozhodnutia Protimonopolnému úradu Slovenskej republiky, vedeného Štátnou pokladnicou, kód banky 8180, č. účtu : 7000060793, konštantný symbol : 1118, variabilný symbol : 0525151.

Odôvodnenie:

Protimonopolný úrad Slovenskej republiky, odbor zneužívania dominantného postavenia (ďalej len „úrad“), začal správne konanie na základe podnetu spoločnosti ANITRAM EXPOS, s.r.o., Farebná ul.22, 821 05 Bratislava, IČO 31 402 089 (ďalej len „ANITRAM EXPOS s.r.o.“), ktorý bol úradu doručený dňa 18.02.2004, v ktorom navrhovateľ uvádza, že cit.: „Železničná spoločnosť a.s., Klemensova 8, 813 61 Bratislava, IČO 35 818 226 (ďalej len „Železničná spoločnosť a.s.“), neumožňuje odosielateľom železničných vozňových zásielok a prevádzkovateľom železničných vlečiek používať na plombovanie železničných vozňov iné plomby, ale len tie, ktoré im dodá Železničná spoločnosť a.s.“ Vychádzajúc z tohto podania, v súlade so znením § 19 ods.2 zákona č.71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov, úrad posúdil predmetné konanie podľa jeho obsahu, ako podanie vo veci možného zneužitia dominantného postavenia Železničnou spoločnosťou a.s. na relevantnom trhu podľa § 8 ods. 2 zákona č.136/2001 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č.347/1990 Zb. o organizácii ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov v znení zákona č.465/2002 Z. z. (ďalej len „zákon“), čím sa na základe § 25 ods.1 zákona v spojení s § 19 ods.2 zákona č.71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov, začalo správne konanie.

Podanie v časti, ktorá sa týkala šetrenia vo veci verejného obstarávania, bola postúpená listom č.954/PMÚ SR/2004 zo dňa 20.02.2004 na Úrad pre verejné obstarávanie, Párikova 18, 820 02 Bratislava, ktorý má príslušnú kompetenciu podľa zákona č. 523/2003 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády o organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov.

Listom č. 956/PMÚ SR/2004 zo dňa 20.02.2004, úrad oznámil Železničnej spoločnosti a.s. začatie správneho konania a listom č.955/PMÚ SR/2004 zo dňa 20.02.2004 úrad oznámil začatie správneho konania spoločnosti ANITRAM EXPOS, s.r.o., a to vo veci možného zneužívania dominantného postavenia na relevantnom trhu podľa § 8 ods. 2 zákona.

Nakoľko úrad začal správne konanie v čase platnosti zákona, v procesno-právnej oblasti aj v hmotno- právnej oblasti postupoval podľa tohto zákona.

Z podkladov a informácií, ktoré boli úradu predložené, ako aj z vlastného šetrenia úradu vyplývajú nasledovné skutočnosti :

Spoločnosť ANITRAM EXPOS, s.r.o. je podľa výpisu z Obchodného registra Okresného súdu Bratislava I, oddiel Sro, vložka č. 9551/B, spoločnosť s ručením obmedzeným s predmetom činnosti, okrem iného, sprostredkovanie obchodu a služieb, kúpa tovaru za účelom jeho predaja konečnému spotrebiteľovi v rozsahu voľnej živnosti a kúpa tovaru za účelom jeho predaja iným prevádzkovateľom živnosti v rozsahu voľnej živnosti.

Podľa uvedeného je ANITRAM EXPOS, s.r.o. podnikateľom podľa § 2 ods.2 zákona č.513/1991 Zb. Obchodného zákonníka a v náväznosti na to aj podľa § 3 ods.2 zákona.

Železničná spoločnosť a.s. je podľa výpisu z Obchodného registra Okresného súdu Bratislava I, oddiel Sa, vložka č. 2893/B akciová spoločnosť s predmetom činnosti okrem iného, prevádzkovanie dopravy na železničnej dráhe – celoštátne a regionálne dráhy, prevádzkovanie dopravy na lanových dráhach, overovanie technickej spôsobilosti dráhových vozidiel, kúpa tovaru na účely jeho predaja iným prevádzkovateľom živnosti a sprostredkovateľská činnosť v rozsahu voľnej živnosti.

Železničná spoločnosť a.s. je podľa zákona č.259/2001 Z. z. o Železničnej spoločnosti a.s. a o zmene a doplnení zákona SNR č.258/1993 Z. z. o železniciach Slovenskej republiky v znení zákona č.152/1997 Z. z., ktorý nadobudol účinnosť dňa 01.08.2001 právnym nástupcom Železníc Slovenskej republiky.

Podľa uvedeného je Železničná spoločnosť a.s. podnikateľom podľa § 2 ods. 2 zákona č.513/1991 Zb. Obchodného zákonníka a v náväznosti na to aj podľa § 3 ods.2 zákona.

Podľa § 25 ods. 3 zákona, účastníkmi správneho konania sú navrhovateľ a podnikatelia o ktorých právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach ustanovených zákonom sa má rozhodnúť. Účastníkmi tohto správneho konania boli preto spoločnosť ANITRAM EXPOS, s.r.o. a Železničná spoločnosť a.s..

Dňa 01.05.2004 nadobudol účinnosť zákon č.204/2004 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č.136/2001 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č.347/1990 Zb. o organizácii ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov v znení zákona č.465/2002 Z. z.. Potom podľa § 25 ods.3 písm. b/ zákona č. 136/2001 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č.347/1990 Zb. o organizácii ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č.136/2001 Z. z.“), účastníkom konania v prípade zneužívania dominantného postavenia je len podnikateľ, ktorého činnosť alebo konanie je možným zneužívaním dominantného postavenia. Z uvedeného dôvodu úrad listom č.2474/PMÚ SR/2004 zo dňa 06.05.2004 oznámil spoločnosti ANITRAM EXPOS s.r.o., že v uvedenom správnom konaní stráca postavenie účastníka konania a jediným účastníkom tohto správneho konania je Železničná spoločnosť a.s..

V ďalšom konaní úrad po 01.05.2004 postupoval v hmotno-právnej oblasti aj naďalej podľa zákona, ale v procesno- právnej oblasti postupoval podľa zákona č.136/2001 Z. z..

Z hľadiska jednotného výkladu použitých výrazov v ďalších častiach, uvádzame základný zoznam a vysvetlenie použitých pojmov, tak ako ho uvádza Prepravný poriadok Železničnej spoločnosti a. s , časť nákladná preprava :

1) Dopravca – Železničná spoločnosť a.s. – železničný dopravno – prepravný podnik, ktorý vykonáva dopravné, prepravné a obchodné činnosti súvisiace s prepravou tovarov a vecí.

2) Nákladný list – tlačivo stanoveného vzoru a rozmerov, ktoré slúži ako doklad na uzatváranie prepravnej zmluvy pri preprave vozňovej zásielky.

3) Odosielateľ – právnická osoba, fyzická osoba podnikajúca na základe živnostenského oprávnenia alebo fyzická osoba, ktorá uzatvára s dopravcom zmluvu o preprave tovarov a vecí.

4) Plomba – uzávera, ktorá slúži ako dôkaz o celistvosti a neporušenosti zásielky počas prepravy v krytých vozňoch, kontajneroch a v otvorených vozňoch prikrytých plachtou tak, že bez viditeľných stôp porušenia uzávery nie je možné zásielku alebo jej časť z vozňa vybrať alebo do neho vložiť.

5) Prepravca – súhrnný názov pre odosielateľa a prijímateľa

6) Prijímateľ – právnická osoba, fyzická osoba podnikajúca na základe živnostenského oprávnenia alebo fyzická osoba, ktorej je zásielka podľa prepravnej zmluvy určená.

7) Vlečka – dráha, ktorá slúži vlastným prepravným potrebám prevádzkovateľa alebo iného subjektu na základe zmluvy a je zaústená do celoštátnej dráhy, regionálnej dráhy alebo inej vlečky.

8) Vozeň – koľajové vozidlo určené na prepravu tovarov (vecí).

Úrad v prvom rade definoval relevantný trh, na ktorom pôsobila Železničná spoločnosť a.s. v súvislosti s predmetom správneho konania a následne vymedzil, či na takto definovanom trhu má Železničná spoločnosť a.s. dominantné postavenie. Následne úrad skúmal činnosť a konanie Železničnej spoločnosti a. s., v súvislosti s praktikou, ktorá by mohla viesť k zneužívaniu dominantného postavenia.

A) Definícia relevantného trhu.

Podľa ustanovenia § 3 ods.3 zákona, relevantný trh je priestorový a časový súbeh ponuky a dopytu takých tovarov (tzn. podľa § 1 zákona pojem tovar označuje výrobky, výkony, práce alebo služby), ktoré sú na uspokojenie určitých potrieb z hľadiska užívateľa zhodné alebo vzájomne zastupiteľné.

Podľa ustanovenia § 3 ods.4 zákona, tovarový relevantný trh zahŕňa zhodné alebo vzájomne zastupiteľné tovary schopné uspokojiť určitú potrebu užívateľov.

Podľa ustanovenia § 3 ods.3 zákona vzájomne zastupiteľné tovary sú tovary, ktoré sú zastupiteľné najmä z hľadiska ich fyzikálnych a technických charakteristických, ceny a účelu použitia.

Podľa ustanovenia § 3 ods.6 zákona, priestorový relevantný trh je vymedzený územím, na ktorom sú súťažné podmienky také homogénne, že toto územie môže byť odčlenené od ostatných území s odlišnými súťažnými podmienkami.

Železničná spoločnosť a.s. ako prevádzkovateľ železničnej nákladnej dopravy, vykonáva túto činnosť na základe zákona č.259/2001 Z. z. o Železničiach Slovenskej republiky v znení zákona č.152/1997 Z. z., ktorý nadobudol účinnosť 01.08.2001 a podľa ktorého je Železničná spoločnosť a.s. právnym nástupcom Železníc Slovenskej republiky. Z hľadiska definície tovarového relevantného trhu, Železničná spoločnosť a.s. svojimi legislatívno – administratívnymi opatreniami na definovanom tovarovom relevantnom trhu vytvorila bariéry vstupu na predmetný relevantný trh a to tým, že Železničná spoločnosť a.s. stanovila, že len ona sama môže predávať (dodávať) bezpečnostné plastové plomby všetkým prepravcom.

Na základe analýzy skutkového stavu a po prešetrení všetkých relevantných okolností, z hľadiska podmienok poskytovaných služieb a ich kvalitatívnych parametrov, úrad vymedzil tovarový relevantný trh ako relevantný trh predaja (dodávky) bezpečnostných plastových plomb, za účelom plombovania prepravovaných celovagónových železničných vozňov.

Vzhľadom na sieťový charakter železničnej dopravy a vzhľadom na súťažné podmienky, za ktorých sa realizuje predmetná železničná nákladná doprava pre príslušných odosielateľov železničných vagónových zásielok a prevádzkovateľov železničných vlečiek, a to aj v rámci dodávky bezpečnostných plastových plomb za účelom plombovania prepravovaných celovagónových železničných vozňov, možno konštatovať, že na území Slovenskej republiky sú tieto súťažné podmienky homogénne a zároveň ich možno odčleniť od súťažných podmienok mimo územia Slovenskej republiky. Z uvedeného dôvodu úrad definoval priestorový relevantný trh ako celé územie Slovenskej republiky.

B) Definícia dominantného postavenia

Podľa § 8 ods.1 zákona, dominantné postavenie na relevantnom trhu má podnikateľ alebo niekoľko podnikateľov, ktorí nie sú vystavení podstatnej súťaži a ktorí sa vzhľadom na svoju ekonomickú silu môžu správať nezávisle. Existencia dominantného postavenia podnikateľom nie je porušením zákona. Porušením zákona je zneužitie dominantného postavenia.

Z hľadiska definície tovarového relevantného trhu, Železničná spoločnosť a.s. svojimi legislatívno – administratívnymi opatreniami na definovanom tovarovom relevantnom trhu vytvorila bariéry vstupu na predmetný relevantný trh. Zároveň, týmito legislatívno - administratívnymi opatreniami, došlo k tomu, že bezpečnostné plastové plomby, ktoré Železničná spoločnosť a.s. sama predáva (dodáva) všetkým prepravcom, sú potom vzájomne nezastupiteľné v rámci ich vzájomného posúdenia s ostatnými bezpečnostnými plastovými plombami, pretože sú jediné použiteľné pri plombovaní železničných vozňov. Týmto si Železničná spoločnosť a.s. zabezpečila na definovanom relevantnom trhu dominantné postavenie. Na základe hore uvedených skutočností, úrad dospel k záveru, že

Železničná spoločnosť a.s. má na predmetnom vyššie definovanom relevantnom trhu dominantné postavenie.

C) Preskúmanie jednotlivých konaní a činností.

V ďalšom kroku úrad skúmal, či konaním Železničnej spoločnosti a.s. došlo k zneužitiu dominantného postavenia na danom relevantnom trhu, a to porušením ustanovenia § 8 ods. 2 zákona. Úrad zistil nasledovné skutočnosti :

Úrad oslovil 23 najväčších prepravcov na Slovensku, ktorí obhospodarujú aj vlastné vlečkové železničné hospodárstvo so žiadosťou o vyjadrenia sa, či Železničná spoločnosť a.s. pri preberaní železničných vagónov vyžaduje použitie bezpečnostných plomb, len takých, ktoré sama dodáva alebo, či akceptuje Železničná spoločnosť a.s. aj používanie bezpečnostných plomb od iných dodávateľov.

Úrad neskúmal činnosť Železničnej spoločnosti a.s. v prípadoch, ak si táto sama plombovala železničné vozňové zásielky a sama si určovala výrobcu alebo dodávateľa bezpečnostných uzáverov – plomb a to na základe vlastných interných predpisov alebo iných predpisov, napr. verejným obstarávaním.

Úrad skúmal činnosť Železničnej spoločnosti a.s. v oblasti, či nedochádzalo k vynucovaniu si plombovania vozňových zásielok, ktoré preberá na prepravu od iných prepravcov a to len plombami, ktoré dodáva Železničná spoločnosť a.s. Analýzou všetkých doručených odpovedí od oslovených spoločností sa potvrdilo, že Železničná spoločnosť a.s. vyžaduje plombovanie železničných vozňov, ktoré preberá na prepravu výlučne len plombami, ktoré aj sama prepravcom dodáva a neakceptuje plombovanie železničných vagónov plombami od iných dodávateľov. V niektorých prípadoch oslovené spoločnosti uvádzali, že odoberajú bezpečnostné plomby aj od iných dodávateľov, ale tieto používajú na iné druhy dopravy, ako napr. kamiónová doprava alebo doprava autocisternami, prípadne ako colné plomby. (napr. Gestiv s.r.o., Košice, Probugas a.s., Bratislava, NCHZ a.s. Nováky). V niektorých prípadoch oslovené spoločnosti vyslovili želanie, aby im bolo umožnené používanie bezpečnostných plomb aj od iných dodávateľov a v niektorých prípadoch oslovené spoločnosti mali výhrady ku kvalite bezpečnostných plomb, ktoré im dodáva Železničná spoločnosť a.s. (napr. Probugas a.s. Bratislava, Kerko a.s. Košice), prípadne by akceptovali výhodnejšie dodacie podmienky (napr. Chemko a.s. Strážske, SMZ Jelšava, Palma – Tumys a.s. Bratislava, Slovnaft a.s. Bratislava, Volkswagen Slovakia a.s. Bratislava).

Následne, úrad analyzoval vyjadrenie k podnetu od Železničnej spoločnosti a.s., ktoré úrad obdržal dňa 09.03.2004 listom zn.320/2130/2004 zo dňa 09.03.2004, ktorá potvrdila skutkovú podstatu uvedenú v podaní s odvolaním sa na viaceré predpisy, ktoré platia pre vnútroštátnu a medzinárodnú železničnú dopravu a v závere uviedla, cit.: „Z uvedeného je nepochybné, že určenie druhu uzáveru (rozumej plomby) zo strany našej spoločnosti je plne v súlade s uvedeným predpisom, ale aj s ostatnými už uvedenými právnymi predpismi“.

Z dôvodu objektívneho zistenia oprávnenosti Železničnej spoločnosti a.s. na uvedené konanie, úrad uskutočnil okrem iného aj analýzu všetkých dokumentov, na ktoré sa odvolala Železničná spoločnosť a. s. v svojom vyjadrení a ktorými dokumentovala oprávnenosť svojho konania :

A) Dohovor o spoločnom tranzitnom režime, uverejnený v Zbierke zákonov pod č.187/1996 Z. z., ktorý pristúpila Slovenská republika k Dohovoru o spoločnom tranzitnom režime štátov „EZVO“ a Európskeho hospodárskeho spoločenstva.

Uvedený článok 78 ods. 1 je uvedený v kapitole VIII a uvádza, že cit.:“ Železničná spoločnosť, ktorá prevezme tovar na prepravu s nákladným listom CIM, ktorý sa považuje za tranzitné vyhlásenie na spoločný tranzitný režim, je pre túto operáciu hlavným zodpovedným“.

Ďalej v kapitole II Povinnosti hlavného zodpovedného v článku 4 sú vymenované povinnosti hlavného zodpovedného vzhľadom na dodávku tovaru a požadované doklady.

V prílohe 1 – Spoločný tranzitný režim, časť II, kapitola III v čl. 28 bod 5 o použití uzáverov (plomb) na dopravných prostriedkoch uvádza, že uzávery musia vykazovať vlastnosti uvedené v dodatku II.

V dodatku II vlastnosti uzáver sa uvádza, že uzávery uvedené v článku 28 prílohy 1 musia vykazovať minimálne nasledujúce vlastnosti a spĺňať nasledujúce technické podmienky.

a) Základné vlastnosti : Uzávera musia:

- 1) zachovať bezpečnosť pri normálnom použití,
- 2) byť ľahko kontrolovateľné a identifikovateľné,
- 3) byť usporiadané tak, aby bolo možné voľným okom rozoznať ich poškodenie alebo odstránenie
- 4) byť vyrobené na jednorázové použitie, prípadne opakovane použiteľné uzávery usporiadané tak, aby bolo ich každé nové použitie označené samostatným identifikačným znakom,
- 5) mať identifikačné znaky.

b) Technické podmienky :

- 1) Forma a veľkosť uzáver môžu byť podľa požadovaného spôsobu priloženia rozdielne, avšak musia mať takú veľkosť, aby boli identifikačné znaky ľahko čitateľné,
- 2) Identifikačné znaky uzáver musia byť odolné voči falšovaniu a napodobňovaniu,
- 3) Použitý materiál musí byť odolný náhodnému poškodeniu a takej kvality, aby zabránil nezistiteľnému falšovaniu alebo opakovaniu použitiu.

B) Dohovor o medzinárodnej železničnej preprave (COTIF), uverejnený vo vyhláske ministra zahraničných vecí č.8/1998 Zb.

Jednotné právne predpisy pre zmluvu o medzinárodnej železničnej preprave tovaru (CIM) v dodatku B v čl. 20 Podaj tovaru na prepravu a jeho nakladanie v § 5 uvádza, že zavesovanie plomb na vozne sa spravuje predpismi platnými pre odosielaciu stanicu.

Článok 36 dodatku B uvádza rozsah zodpovednosti železnice za škodu vzniknutú čiastočnou alebo úplnou stratou alebo poškodením tovaru.

C) Predpisy o medzinárodnej preprave tovaru (PIM), ktoré sú určené len pre služobnú potrebu v článku 165 stanovia, že predpisy platné pre odosieláciu stanica stanovujú druh uzáveru

D) Zákon č.238/2001 Z. z. Colný zákon v § 299 železničná doprava ods.3 uvádza, že ak železničný dopravca prijme na prepravu tovar sprevádzaný nákladným listom, je hlavným zodpovedným pre túto tranzitnú operáciu.

E) Zákon č.513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov, uvádza v časti Zmluva o preprave vecí Dieľ XIV § 622 a § 624 zodpovednosť dopravcu za škodu na zásielke, ktorá vznikla po jej prevzatí dopravcom až do jej vydania príjemcovi.

F) Prepravný poriadok Železničnej spoločnosti a.s., Nákladná preprava v čl. 6 Všeobecné podmienky vzniku prepravnej povinnosti dopravcu, bod 6.1 uvádza, že dopravca prijme na prepravu spešninu, kuriérnu zásielku a vozňovú zásielku za cenu stanovenú príslušnou tarifou alebo za dohodnutú cenu ak odosielateľ súhlasí s týmto zverejneným poriadkom.

V čl.16 Uzatvorenie prepravnej zmluvy bod 16.1 je uvedené, že prepravná zmluva je uzatvorená prevzatím vozňovej zásielky na prepravu a potvrdením všetkých dielov nákladného listu dátumovou pečiatkou stanice odosielacej a potvrdením dopravcu.

Článok 13 Plombovanie vozňov v bode 13.3 sa uvádza, že prepravca je povinný plombovať vozne, a to plombami určenými na plombovanie železničných vozňov, ktoré si osobne prevezme od dopravcu.

Úrad taktiež požiadal Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky, Sekciu dráh a železničnej dopravy o stanovisko k predmetu podania. V svojej odpovedi, ktorá bola doručená úradu dňa 31.03.2004 listom č.393/210-2004 zo dňa 29.03.2004 uvádza len zoznam všetkých (už aj hore uvedených) predpisov, platných pre vnútroštátnu, ako aj pre medzinárodnú dopravu a ktoré určujú zodpovednosť dopravcu za škodu od prijatia na prepravu až do jej vydania a predpisy ktoré riešia zavesovanie plomb na železničné vozne. V odpovedi, ale absentuje zhodnotenie skutkového stavu z hľadiska predmetu podania.

Na základe všetkých hore uvedených skutočností a po analýze právnych podmienok používania bezpečnostných plomb na železničných vozňoch pri preprave, ktorú zabezpečuje Železničná spoločnosť a.s., úrad dospel k nasledovným záverom :

- V rámci legislatívy Slovenskej republiky, ktorá by sa týkala vnútroštátnej železničnej dopravy, žiadny právny predpis neobsahuje ustanovenie, z ktorého by vyplývala právomoc Železničnej spoločnosti a.s. na určovanie konkrétneho výrobku (plomby) od konkrétneho výrobcu alebo od konkrétneho dodávateľa vagónových uzáverov (plomb) a ktoré jedine môžu používať prepravcovia, ak odovzdávajú vagónové zásielky na prepravu Železničnej spoločnosti a.s.. Zákon č.238/2001 Z. z. Colný zákon uvádza ustanovenie hlavného zodpovedného a jeho zodpovednosť za prepravu tovaru a Zákon č.513/1991 Zb. Obchodný zákonník uvádza, zodpovednosť dopravcu za škodu na zásielke.

- V rámci legislatívy Slovenskej republiky, ktorá by sa týkala medzinárodnej prepravy, žiadny predpis neobsahuje ustanovenie, z ktorého by vyplývala právomoc Železničnej spoločnosti a.s. na určovanie konkrétneho výrobku (plomby) od konkrétneho výrobcu alebo od konkrétneho dodávateľa vagónových uzáverov (plomb) a ktoré jedine môžu používať prepravcovia, ak odovzdávajú vagónové zásielky na prepravu Železničnej spoločnosti a.s. Dohovor o spoločnom tranzitnom režime uvádza ustanovenie hlavného zodpovedného a jeho povinnosti vzhľadom na dodávku tovaru a v dodatku II k prílohe 1 sú uvedené všeobecné vlastnosti a technické podmienky, ktoré musia spĺňať používané uzávery (plomby) a v Dohovore o medzinárodnej železničnej preprave (COTIF) sa uvádza že zavesovanie plomb na vozne sa spravuje predpismi platnými pre odosieláciu staníc. Taktiež Predpisy o medzinárodnej preprave tovaru (PIM), ktoré sú určené len pre služobnú potrebu stanovia, že predpisy platné pre odosieláciu staníc stanovia druh uzáveru.

- Všeobecným predpisom Železničnej spoločnosti a.s., ktorý určuje podmienky nákladnej železničnej prepravy je Prepravný poriadok Železničnej spoločnosti a.s., nákladná preprava, ktorý v čl.13 Plombovanie vozňov v bode 13.3 uvádza, že prepravca je povinný plombovať vozne a to plombami určenými na plombovanie železničných vozňov, ktoré si osobne prevezme od dopravcu. Pritom čl. 6 Všeobecné podmienky vzniku prepravnej povinnosti dopravcu v bode 6.1 uvádza, že dopravca prijme na prepravu vozňovú zásielku, ak odosielateľ súhlasí s týmto zverejneným poriadkom.

Z uvedeného vyplýva, že ak prepravca neakceptuje uvedenú podmienku, Železničná spoločnosť a.s. neuzavrie s prepravcom prepravnú zmluvu, ktorá je podľa čl.16 bod.16.1 Prepravného poriadku uzatvorená prevzatím vozňovej zásielky na prepravu a potvrdením všetkých dielov nákladného listu dátumovou pečiatkou odosielacej stanice a potvrdením prepravcu.

Úrad dospel k záveru, že realizáciou ustanovenia čl.13 Plombovanie vozňov, bod 13.3 Prepravného poriadku Železničnej spoločnosti a.s., Nákladná doprava, dochádza k obmedzovaniu hospodárskej súťaže a to obmedzovaním možných súťažných aktivít, t.j. bránením hospodárskej súťaže na trhu, ktorá by umožnila aj ďalším potencionálnym podnikateľom zúčastniť sa tejto hospodárskej súťaži. Úrad teda dospel k záveru, že všetci prepravcovia musia mať možnosť použitia bezpečnostných uzáverov – plomb, pokiaľ preukážu, že tieto spĺňajú predpísané kvalitatívne a technické parametre, prípadne prešli schvaľovacím procesom podľa osobitných predpisov. Všetci výrobcovia (dodávatelia) plastových bezpečnostných plomb musia mať zabezpečené rovnaké podmienky prístupu na relevantný trh a nie je možné určitú skupinu podnikateľov legislatívno - administratívnym zásahom vyľúčiť z hospodárskej súťaže.

Taktiež, uvedená podmienka súhlasu odosielateľa so zverejneným Prepravným poriadkom, ako základného predpokladu k uzavretiu prepravnej zmluvy, je v prípade dominantného postavenia Železničnej spoločnosti a.s. na relevantnom trhu podmienkou, ktorá stavia každého potencionálneho prepravcu do pozície nevyhnutnej možnosti uzavrieť zmluvu za podmienok stanovených Železničnou spoločnosťou a.s. len so Železničnou spoločnosťou a.s. a teda ide o vynucovanie si týchto zmluvných podmienok v situácii, keď je Železničná spoločnosť a.s. tzv. nevyhnutných obchodným partnerom.

Vychádzajúc z hore uvedeného úrad konštatuje, že takýmto konaním Železničnej spoločnosti a.s., ktoré vzniklo vydaním predpisu v rámci ustanovenia č. 13 Plombovanie vozňov, bod 13.3 Prepravného poriadku Železničnej spoločnosti a.s., Nákladná doprava, v nadväznosti na čl. 6 Všeobecné povinnosti vzniku prepravnej povinnosti dopravcu, bod 6.1 Prepravného poriadku Železničnej spoločnosti a.s., Nákladná doprava, došlo k zneužitiu dominantného postavenia podľa § 8 ods.2 písm. a) zákona.

Na základe § 38 ods. 1 zákona, za porušenie ustanovenia § 8 ods. 6 zákona, podľa ktorého zneužívanie dominantného postavenia na relevantnom trhu je zakázané, úrad uložil Železničnej spoločnosti a.s. pokutu. Pri uložení pokuty bol dodržaný § 38 ods.1 zákona, ktorý stanovuje uloženie výšky pokuty do 10 % obratu podľa § 10 ods.3 zákona za predchádzajúce uzavreté účtovné obdobie.

Úrad postupoval pri stanovení obratu Železničnej spoločnosti a.s. podľa § 38 ods. 4 zákona, a to z údajov o obrate za rok 2003. Tieto údaje bolo predložené Železničnou spoločnosťou a.s. Výkazom ziskov a strát za rok 2003 a vykazujú dosiahnutý obrat vo výške 18 723 679 tis. Sk.

Kritéria pre výpočet výšky pokuty boli určené podľa Smernice o postupe pri ukladaní pokút, vydanej predsedníčkou úradu s účinnosťou od 01.01.2004 a podľa ktorej, konečná výška pokuty je suma pokuty určená podľa závažnosti porušovania súťažných ustanovení zákona, zvýšená o sumu určenú podľa doby trvania porušovania súťažných ustanovení zákona s prihliadnutím na ďalšie okolnosti podľa článku 7 Smernice.

1) Závažnosť porušovania súťažných ustanovení zákona

Z hľadiska posudzovania závažnosti porušovania súťažných pravidiel, prihliadajúc na povahu porušovania, je vynucovanie neprimeraných obchodných podmienok podľa § 8 ods.2 písm. a) zákona veľmi závažné porušovanie súťažných ustanovení zákona so sadzbou pokuty do 4 % z obratu podnikateľa za predchádzajúce účtovné obdobie. V rámci tohto kritéria však úrad následne skúmal charakter a skutočný dopad tohto porušenia na podmienky hospodárskej súťaže, pričom dospel k záveru, že síce obmedzenie súťaže malo dopad na celom území Slovenskej republiky, ale zároveň toto obmedzenie nevylúčilo hospodársku súťaž úplne a nedošlo ani k uzavretiu trhu. Úrad preto, z hľadiska povahy porušovania a následného dopadu porušovania, určil výšku pokuty z titulu kritéria závažnosti porušenia (danú z obratu Železničnej spoločnosti a.s. za účtovné obdobie roku 2003) v hodnote 28 085 518 Sk.

2) Doba trvania porušovania súťažných ustanovení zákona

Z hľadiska vzniku Železničnej spoločnosti a.s. a účinnosti zmeny č. 5 od 15.06.2003, ktorá určovala v článku 13 Prepravného poriadku Železničnej spoločnosti a.s. plombovanie vozňov, úrad zaradil z časového hľadiska porušovanie súťažných pravidiel ustanovení zákona medzi strednodobé porušovania, ktoré má za následok zvýšenie pokuty určenej podľa závažnosti porušovania súťažných ustanovení zákona až do výšky 20% zo sumy určenej vo vyššie uvedenom bode 1.

Úrad určil výšku pokuty z hľadiska skutočnej dĺžky trvania porušovania súťažných pravidiel v 1/3 stanoveného rozpätia vo výške 7 % zo sumy určenej podľa bodu 1 vo výške 1 965 986 Sk.

3) Ďalšie okolnosti (podľa článku 7 Smernice).

Úrad posudzoval aj ďalšie okolnosti, ktoré by ovplyvňovali výšku pokuty určenú podľa závažnosti a doby trvania porušovania súťažných pravidiel a dospel k záveru, že ďalšie priťažujúce ani poľahčujúce okolnosti, ktoré by ovplyvnili výšku stanovenej pokuty nezistil.

Na základe hore uvedených skutočností, úrad preto určil konečnú výšku pokuty, ako sumu pokuty, určenú podľa závažnosti porušovania súťažných ustanovení zákona, zvýšenú o sumu určenú podľa doby trvania porušovania súťažných ustanovení zákona v celkovej výške 30 051 504 Sk (slovom tridsať miliónov päťdesiatjedentisíc päťsto štyri Sk).

Listom č.2737/PMÚ SR/2004 zo dňa 18.05.2004 úrad vyzval Železničnú spoločnosť a.s., aby sa vyjadrila pred vydaním rozhodnutia k jeho podkladu ako aj spôsobu jeho zistenia, prípadne aby navrhla jeho doplnenie.

Na uvedenú výzvu Železničná spoločnosť a.s. odpovedala listom č.j.2000 – 1467 zo dňa 25.05.2004, ktorý úrad obdržal dňa 02.06.2004 a v ktorom uvádza svoje vyjadrenie k výzve úradu pred vydaním rozhodnutia. V svojom vyjadrení uvádza :

1) Prepravný poriadok Železničnej spoločnosti a. s. Nákladná preprava (ďalej v skratke Ž PP/N) vydala a zverejnila Železničná spoločnosť a.s. v súlade a na základe všeobecne záväzného právneho predpisu, ktorým je Vyhláška Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií SR č.249/1997 Z. z. O vzore na vyhotovenie prepravného poriadku. V zmysle § 1 ods.1 citovanej vyhlášky prevádzkovateľ dopravy na dráhe vykonáva dopravu na dráhe podľa vlastného prepravného poriadku podľa tohto vzoru. Zároveň je v súlade s § 1 ods. 3 vyhlášky prepravný poriadok súčasťou návrhu na uzavretie zmluvy v doprave na dráhe a v zmysle § 2 ods.1 vyhlášky obsahuje podmienky dopravcu na uzavretie zmluvy o preprave nákladu (vecí) v nákladnej doprave na železničnej dráhe.

Ak je Ž PP/N na základe už uvedených ustanovení vyhlášky návrhom na uzavretie zmluvy vo forme podmienok dopravcu na uzavretie zmluvy v nákladnej doprave na železničnej dráhe, k jeho účinnosti a právnej záväznosti pre zmluvné strany je nevyhnutný súhlas zákazníka – odosielateľa so zverejneným návrhom. Podmienka súhlasu odosielateľa so zverejneným Ž PP/N je teda nevyhnutná ako základného predpokladu k uzavretiu zmluvy.

2. K ustanoveniu bodu 13.3., článku 13. Ž PP/N uvádzame : Toto ustanovenie je podľa nášho názoru nevyhnutne vykladať v súvislosti s ustanoveniami právnych úprav, ktoré sme uviedli v našom prvom vyjadrení o našej zodpovednosti za škodu vzniknutú úplnou alebo čiastočnou stratou alebo poškodením tovaru v čase od prijatia tovaru na prepravu až do jeho dodania.....Plomby nevyhnutne týmto svojim určením slúžia na ochranu našich zákazníkov a to odosielateľov a prijímateľov

zásielok, pretože ich narušenie je dôležitým podnetom k zisteniu, či došlo k stratám na zásielkach a či sa uplatní zodpovednosť našej spoločnosti za zásielky.

3. Zo znenia bodu 13.3, článku 13 Ž PP/N však nevyplýva, že železničná spoločnosť a.s. určuje plomby a konkrétneho ich výrobcu, resp. dodávateľa. Obsahom pojmu „určenými“ je právo našej spoločnosti ako dopravcu žiadať od zákazníkov – odosielateľov použiť plomby, ktorých spôsobilosť plniť funkciu v železničnej doprave uvedené v bode 2. je oficiálne uznaná.

4. Toto znenie bodu 13.3, článku 13 Ž PP/N vychádza zo všeobecne záväzných právnych predpisov, ktoré sme rozpracovali v Ž PP/N, ktoré sme uviedli v bode 2 tohto nášho vyjadrenia ale aj z ustanovení bodu 165 vnútorných Predpisov pre medzinárodnú prepravu tovaru – PIM.....Naša spoločnosť nemôže svojvoľne rozpracovať v svojich obchodných podmienkach, t.j. v Ž PP/N iné podmienky, ktoré by podstatným spôsobom oklieštili, resp. znemožnili aplikovať toto ustanovenie a aj ďalšie nižšie uvedené ustanovenia predpisu PIM: Uvedený predpis v Druhej časti s názvom Odovzdávka vozňov medzi železnicami uvádza v bode 404 e/ povinnosť stanice iného štátu skúmať, či je vozeň opatrený uzávermi v zmysle bodu 165-167 PIM, či sú uzávery neporušené, ak nie sú tieto podmienky splnené, musí odovzdávajúca železnica pred odovzdaním vozňov inej železnici, opatriť vozne uzávermi – s odkazom na bod 175 PIM.

5. Železničná spoločnosť, a. s. v ustanoveniach bodu 13.3 článku 13 Ž PP/N v súvislosti s bodom 6.1 článku 6 Ž PP/N sledovala cieľ :

- brániť svoje oprávnené záujmy, ale aj oprávnené záujmy jej zákazníkov, zapracovaním príslušných už uvedených ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ako aj služ. predpisu PIM (ktoré je povinná používať) a nebolo jej cieľom obmedziť voľnosť konania iných podnikateľov spôsobom uvedeným v § 3 Zákona NR SR č.136/2001 Z. z. ani iným v tomto zákone uvedeným spôsobom.

Úrad sa podrobne zaoberal všetkými bodmi vyjadrenia Železničnej spoločnosti a.s. a dospel k nasledovným záverom :

1. Úrad nespochybnil skutočnosť, že Prepravný poriadok Železničnej spoločnosti a.s. je vydaný a zverejnený podľa všeobecne záväzného právneho predpisu, ktorým je Vyhláška Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácii SR č.249/1997 Z. z. O vzore na vyhotovenie prepravného poriadku. Uvedený predpis, ale nedáva Železničnej spoločnosti a.s. v žiadnej svojej časti, osobitné právomoci na vypracovanie Prepravného poriadku, ktorý by nebol v súlade s inými právnymi predpismi, v tomto prípade so zákonom.

Taktiež, vo vyjadrení uvedená podmienka súhlasu odosielateľa so zverejneným Prepravným poriadkom, ako základného predpokladu k uzavretiu prepravnej zmluvy, je v prípade dominantného postavenia Železničnej spoločnosti a.s. na relevantnom trhu podmienkou, ktorá stavia každého potencionálneho prepravcu do pozície nevyhnutnej možnosti uzavrieť zmluvu za podmienok stanovených Železničnou spoločnosťou a.s., len so Železničnou spoločnosťou a.s. a teda ide o vynucovanie si týchto zmluvných podmienok v situácii, keď je Železničná spoločnosť a.s. tzv. nevyhnutných obchodným partnerom.

2. Spájanie zodpovednosti Železničnej spoločnosti a.s. za škodu vzniknutú úplnou alebo čiastočnou stratou alebo poškodením tovaru v čase od prijatia tovaru na prepravu až do jeho dodania nie je možné vykladať ako nevyhnutnú podmienku pre realizáciu ustanovenia 13.3 Prepravného poriadku. Zodpovednosť Železničnej spoločnosti a.s. za vzniknuté škody je daná všetkými vo vyjadrení uvedenými právnymi predpismi, ktorých zabezpečenie, ale je nutné realizovať v súlade so zákonom. Je vecou Železničnej spoločnosti a.s., aké opatrenia prijme na zabezpečenie vzniku možných škôd, ktoré vznikajú v priebehu dopravy, ale tieto nemôžu obmedzovať hospodársku súťaž a nemôžu byť v rozpore so zákonom.

3. Je možné súhlasiť s vyjadrením v tejto časti, kde sa uvádza, že je právo našej spoločnosti ako dopravcu žiadať od zákazníkov – odosielateľov použiť plomby, ktorých spôsobilosť plniť funkcie v železničnej doprave je oficiálne uznaná. Skutočnosť, ako bolo preukázané úradom, je v rozpore s týmto konštatovaním, pretože na základe znenia Prepravného poriadku Železničnej spoločnosti a.s., Nákladná preprava, dochádza k vynucovaniu používania len takých plomb, ktoré predáva (dodáva) prepravcom Železničná spoločnosť a.s. Je potrebné upozorniť, že význam slova „oficiálne“ neznamena, že môžu byť uznané len Železničnou spoločnosťou a.s., ale sú to také výrobky, ktoré svojim účelom a technickými parametrami zodpovedajú platným predpisom a ktorých vlastnosti a súhlas na použitie pre daný účel potvrdil zo zákona určený nezávislý skúšobný orgán. Týmto nie je nijako dotknutá právomoc Železničnej spoločnosti a.s. na výber dodávateľa podľa určených kritérií, pokiaľ tieto výrobky alebo služby aj sama používa pre svoju vlastnú potrebu.

4. Nakoľko v tomto bode vyjadrenia sa znovu uvádza zodpovednosť za všetky škody, ktoré môžu vznikať počas železničnej dopravy a to, či už vo vnútroštátnej alebo medzinárodnej, s odkazom na niektoré medzinárodné predpisy, je potrebné zopakovať, že v rámci legislatívy Slovenskej republiky, ktorá by sa týkala vnútroštátnej alebo medzinárodnej prepravy, žiadny predpis neobsahuje ustanovenie, z ktorého by vyplývala právomoc Železničnej spoločnosti a.s. na určovanie konkrétneho výrobku (plomby) od konkrétneho výrobcu alebo od konkrétneho dodávateľa vagónových uzáverov (plomb) a ktoré jedine môžu používať prepravcovia, ak odovzdávajú vagónové zásielky na prepravu Železničnej spoločnosti a.s..

5. Ako uvádza Železničná spoločnosť a.s., v ustanoveniach Prepravného poriadku a.s., Nákladná preprava, sledovala cieľ brániť svoje oprávnené záujmy, ale aj oprávnené záujmy svojich zákazníkov. Úrad na základe uvedeného konštatuje, že je potrebné uvedený predpis zosúladiť so zákonom ako aj so zákonom č.136/2001 Z. z., a to s cieľom zabezpečiť oprávnené záujmy týchto zákazníkov.

Vzhľadom na chybné uvedenie právneho predpisu uvedeného vo výzve pred vydaním rozhodnutia v liste č.2737/PMÚ SR/2004 zo dňa 18.05.2004, úrad listom č.2935/PMÚ/2004 zo dňa 26.05.2004 oznámil Železničnej spoločnosti a.s. opravu chybného znenia uvedeného vo výzve pred vydaním rozhodnutia. Na uvedené oznámenie Železničná spoločnosť a.s. v určenej lehote neodpovedala.

Listom č.3338/PMÚ/SR/2004 zo dňa 16.06.2004 úrad oznámil Železničnej spoločnosti a.s. upresnenie definície tovarového relevantného trhu a úpravu textu vo

výzve pred vydaním rozhodnutia, uvedený v liste č.2737/PMÚ SR/2004 zo dňa 18.05.2004 (str. 5, prvý odsek). Na uvedené oznámenie Železničná spoločnosť v určenej lehote neodpovedala.

Na základe vyššie uvedených skutočností úrad rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

Poučenie :

Podľa § 34 ods. 1 zákona č.136/2001 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č.347/1990 Zb. o organizácii ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov, proti tomuto rozhodnutiu možno podať na Protimonopolný úrad Slovenskej republiky, odbor zneužívania dominantného postavenia rozklad do 15 dní odo dňa doručenia tohto rozhodnutia. V zmysle § 61 ods.1 zákona č.71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov, včas podaný rozklad má odkladný účinok. Toto rozhodnutie je preskúmateľné súdom podľa § 247 Občianskeho súdneho poriadku po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov.

Ing. Ladislav Szabó
riaditeľ odboru
zneužívania dominantného postavenia

Rozhodnutie sa doručí :

Železničná spoločnosť a.s.
Ing. Pavol Kužma
generálny riaditeľ
Klemensova 8
813 61 Bratislava